

Яворская А., Демчук А. Европейский опыт заключения договора хранения на торговом складе.

Статья посвящена развитию отношений хранения на товарном складе от зарождения в Англии к его развитию в Украине. В статье прослеживается развитие складского хранения в Европе и законодательное обеспечение хранения согласно украинскому законодательству. В статье проанализированы необходимости заключения отдельного договора хранения на товарном складе одновременно с передачей складского документа. Обоснована целесообразность отнесения складских свидетельств к ценным бумагам. Исследованы такие виды складских документов, как складская квитанция, простое складское свидетельство и двойное складское свидетельство. Несмотря на преимущества в использовании складских свидетельств, на практике они все же должным образом не применяются. Складские свидетельства в настоящее время не распространены в деятельности товарных складов. Если складская квитанция не дает собственнику дополнительных возможностей использования товара, переданного на товарный склад, то применение складских свидетельств должно было вызвать у него повышенный интерес. Исходя из этого определена потребность во внедрении такого вида ценных бумаг в рыночный оборот.

Ключевые слова: договор хранения, товарный склад, складские документы, ценные бумаги, гражданское право, право Европейского Союза.

Jaworski A., Demchuk A. European Experience of Concluding a Contract for Storing on Trading Warehouse. The article is devoted to the development of relations stored on the warehouse of origin from England to its development in Ukraine. This article analyzes the experience of warehousing in Europe and the legislative provision storage in Ukrainian law. We analyze the concluding a separate contract storage at the warehouse simultaneously with the transfer of warehouse receipts. The necessity of referring to the warehouse receipts securities. Analyzed the following types of warehouse receipts as a warehouse receipt, a simple warehouse certificate and double warehouse certificate. Despite the advantages of using warehouse certificates, in practice they do not properly applied. Warehouse certificates are not currently prevalent in activities warehouses. If a warehouse receipt does not give the owner the additional possibilities of using the goods, transferred to the trading warehouse, the using of warehouse receipts must have caused him intense interest. Definitely need to introduced species such securities market turnover.

Key words: contract for storing, warehouse, warehouse documents, securities, civil law, European Union's law.

УДК 347.122

В. Качановський

Види та класифікація основних прав споживачів

Стаття присвячена визначенню та класифікації основних прав споживачів у цивільних правовідносинах. Здійснено їх аналіз та обґрунтування в загальній системі прав суб'єктів правовідносин. На основі проведеного наукового дослідження національного та європейського законодавства окреслено основні підходи до класифікації прав споживачів. Проаналізовано загальнотеоретичну конструкцію спеціального правового статусу споживачів.

Ключові слова: споживач, класифікація, система прав, спеціальні права.

Постановка наукової проблеми та її значення. Традиційно у науковій літературі питання захисту прав споживачів розглядаються через аналіз окремих прав споживачів, особливостей їхнього захисту, тобто окремі елементи спеціального правового статусу. Однак погляди науковців на оптимальний перелік прав споживачів, їх класифікація є не однотайними. Зміст окремих прав споживачів розкрито поверхнево, не враховуючи сучасних реалій інформаційного суспільства. Це стало стимулом до написання даного дослідження.

Аналіз останніх досліджень із цієї проблеми і формулювання мети та завдань статті. У нашій роботі ми творчо використовували напрацювання В. Андрищенко, І. Дудла, В. Кройтора, І. Луста, О. Письменної, Н. Ростовцевої та інших вчених, які досліджували питання захисту прав споживачів.

Метою цієї статті є визначення та класифікація основних прав споживачів у цивільних правовідносинах. Відповідно до цієї мети, **завданнями** свого дослідження ми вважаємо: 1) окреслення основних підходів до класифікації прав споживачів на основі проведеного наукового дослідження національного та європейського законодавства; 2) аналіз та обґрунтування загальної системи основних прав споживачів; 3) формулювання загальнотеоретичної конструкції спеціального правового статусу споживачів.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. У Законі України «Про захист прав споживачів» в редакції від 01 грудня 2005 року [1] міститься весь перелік прав споживачів, зазначений у Законі від 12 травня 1991 року, крім права на гарантований рівень споживання. До таких прав закон відносить та перелічує загальні (основні) права:

- 1) захист своїх прав державою;
- 2) належну якість продукції та обслуговування;
- 3) безпеку продукції;
- 4) необхідну, доступну, достовірну та своєчасну інформацію про продукцію, її кількість, якість, асортимент, а також про її виробника (виконавця, продавця);
- 5) відшкодування шкоди (збитків), завданих дефектною чи фальсифікованою продукцією або продукцією неналежної якості, а також майнової та моральної (немайнової) шкоди, заподіяної небезпечною для життя і здоров'я людей продукцією у випадках, передбачених законодавством;
- б) звернення до суду та інших уповноважених органів державної влади за захистом порушених прав;
- 7) об'єднання в громадські організації споживачів (об'єднання споживачів) (ч.1 ст.4 Закону).

Захист прав споживачів завжди знаходився в центрі європейської політики. Починаючи з 1975 року, Співтовариством розпочався процес діяльності по гармонізації законодавства в цьому напрямку окремих країн-членів ЄС, що було закріплено договірним порядком в Амстердамському договорі [5, с. 114]. В ст. 3 «Покращення захисту прав споживачів» це формулюється як основна задача Співтовариства, а в ст. 153 Договору регламентуються деталі.

Європейська політика захисту прав споживачів ставить за мету розробку приписів щодо захисту здоров'я та безпеки продукції; забезпечення захисту економічних інтересів громадян ЄС, інформування споживачів.

Законодавство Європейського Союзу не має чіткого визначення прав споживачів, об'єданого одним актом і загальними ознаками. Тому, досліджуючи такі права, можна дійти висновку, що вони класифікуються за сферами правового регулювання, серед яких можна виділити такі:

- права споживача у сфері безпеки іграшок;
- права споживача у сфері безпеки ліків;
- права споживача у сфері реклами, заохочення, інформування споживачів;
- права споживача у сфері якості послуг у сфері туризму;
- права споживача у сфері укладення контрактів між постачальниками та споживачами;
- права споживача у сфері транспорту;
- права споживача у сфері якості послуг, що надаються засобами телекомунікацій;
- права споживача у сфері маркування продукції;
- права споживача у сфері фінансових послуг;
- права споживача у сфері якості послуг в енергетичній сфері;
- права споживача у сфері загальної безпеки продукції;
- права споживача у сфері відповідальності за недоброякісну продукцію;
- права споживача у сфері безпеки та якості продуктів харчування та продовольчої сировини.

Серед науковців існує така класифікація прав споживачів:

а) за джерелом закріплення:

- права що закріплені у Цивільному кодексі України;
- права, що закріплені у Законі України «Про захист прав споживачів».

б) права споживача, що зобов'язують до вчинення певних дій продавцем:

- право на демонстрацію зразку товару;
- право на надання повної, доступної, достовірної та своєчасної інформації про товар.

в) права, що гарантуються споживачеві з приводу товару:

- право на якість;
- право на асортимент;
- право на належну тару/упаковку;
- право на кількість;
- право на об'єктивно визначену ціну.

г) права, що впливають з гарантії придатності:

- право на гарантійне обслуговування;
- право на строк придатності;

- право на післягарантійне обслуговування;
- право на абонентське обслуговування;
- право на право споживача на ознайомлення з певними документами: підтвердження дозволу на зайняття певним видом діяльності;
- право на визначення джерела отримання
- товару; що підтверджують якість товару [2, с. 38-53].

Така класифікація не може бути прийнятою повністю, оскільки вона стосується виключно товарів, не поширюючись на роботи та послуги, а також у зв'язку з необґрунтованим «розчленуванням» деяких прав на більш детальні, що не має під собою доцільності та належних підстав. Наприклад, щодо прав споживачів щодо товару, слід визнати, що автори виходили із визначення такої істотної умови договору роздрібної купівлі-продажу, як умови про предмет, і всі його характеристики безпідставно перенесли на товар для класифікації прав споживачів. На думку ряду науковців, крім основних прав, споживачі мають й інші права, що в юридичній літературі названі спеціальними [4, с. 14–15]. Якщо загальні права належать будь-якому споживачеві при виникненні правовідносин з товаровиробником (виконавцем, продавцем), то наявність спеціальних прав обумовлено специфікою відповідних відносин сторін.

О. П. Письменна до таких спеціальних прав споживачів відносить:

- права споживача у разі придбання ним товару неналежної якості;
- права споживача при придбанні товару належної якості;
- права споживача у разі порушення умов договору про виконання робіт (надання послуг);
- права споживача у разі придбання ним продукції у кредит;
- права споживача у разі укладення договору поза торговельними або офісними приміщеннями;
- право споживача у разі укладення договору на відстані;
- права споживача у сфері торговельного та інших видів обслуговування [6, с. 36].

Із такою класифікацією спеціальних прав повністю погодитись не можна, оскільки така класифікація є безпідставно розширеною та такою, що є звичайним відображенням структури Закону України «Про захист прав споживачів».

І. О. Дудла пропонує таку систему прав споживачів, у яку входять:

- а) права, що реалізуються у взаємовідносинах з державними органами:
 - державний захист прав споживачів;
 - об'єднання споживачів у громадські організації;
 - звернення до суду та до інших уповноважених органів;
- б) права, що реалізуються у відносинах з підприємствами торгівлі та сфери послуг:
 - право на належну якість товарів (робіт, послуг);
 - право на безпеку товарів (робіт, послуг);
 - право на інформацію про товари (роботи, послуги);
 - право на відшкодування шкоди, завданої товарами (роботами, послугами) неналежної якості [3, с. 39].

На мою думку, з такою класифікацією прав споживачів можна повністю погодитись. Визнавши думку ряду авторів щодо існування класифікації прав споживачів на загальні та спеціальні, вклавши у дослідження весь досвід законодавства Європейського Союзу у цій сфері, пропонуємо такий їх поділ за динамікою розвитку правовідносин за участю споживача:

а) загальні права споживача:

- право на інформацію про продукцію;
- право на належну якість продукції;
- право на безпеку продукції;
- право на гарантійне та післягарантійне обслуговування продукції;
- право на захист.

б) спеціальні права:

- права споживача при купівлі товарів;
- права споживача при виконання робіт, наданні послуг.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Підсумовуючи усе вищевикладене, слід визначити, що аналіз загальнотеоретичного розуміння конструкції «спеціальний правовий статус» дозволяє віднести правовий статус споживача саме до числа спеціальних правових статусів.

Спеціальний правовий статус споживача має своє вираження у спеціальній правосуб'єктності (у єдності спеціальної право- і дієздатності) і спеціальних правах й обов'язках особи, законних інтересах в суб'єктивному змісті і у правових нормах у об'єктивному змісті.

Класифікацію прав споживачів, як елементу такого спеціального правового статусу можна провести за рядом критерії і виділити права, що реалізуються у взаємовідносинах з державними органами та права, що реалізуються у відносинах з підприємствами торгівлі та сфери послуг, а також загальні та спеціальні права споживачів. Кожне з вищевикладених прав підлягає подальшій деталізації та поділу на інші права, а також визначення у загальній системі прав споживача, що може скласти предмет подальших наукових досліджень.

Джерела та література

1. Про захист прав споживачів: Закон України від 12 травня 1991 р. із змінами та доповн. // Відом. Верх. Ради України. – 1991. – №30. – Ст. 379.
2. Андрищенко В. А. Права потребителей в Украине: справ. пособие для всех / В. А. Андрищенко, И. С. Луца. – К. : Наук. думка, 1999. – 218 с.
3. Дудла І. О. Захист прав споживачів: навч. посіб. / І. О. Дудла. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 448 с.
4. Кройтор В. А. Защита прав потребителя / В. А. Кройтор. – Х. : АО «Бизнес Информ», 1996. – 312 с.
5. Право і політика ЄС у сфері захисту прав споживачів: навч. посіб. – К. : ІМВ КНУ імені Тараса Шевченка, 2003. – 359 с.
6. Ростовцева Н. У потребителей – новые права, у продавцов – обязанности / Н. Ростовцева // Рос. юстиция. – 1996. – № 4. – С. 35-36.

Качановский В. Виды и классификация основных прав потребителей. Стаття посвящена определению и классификации основных прав потребителей в гражданских правоотношениях. Осуществлен их анализ и обоснование в общей системе прав субъектов правоотношений. На основе проведенного научного исследования национального и европейского законодательства обозначены основные подходы к классификации прав потребителей. В научной статье определяется содержание специальных прав потребителя, возникающие при нарушении сроков выполнения работ или оказания услуг, выявлении недостатков выполненной работы (оказанной услуги), полученные расчетного документа, удостоверяющего факт выполнения работы (оказания услуги), в зависимости от характера и специфики выполненной работы (оказанной услуги). Исследование направлено на анализ теоретических и организационно-практических проблем в сфере определения гражданско-правовой защиты прав потребителей с позиции их классификационных признаков и с целью совершенствования законодательства о защите прав потребителей и преодоления имеющихся недостатков в правоприменительной практике.

Ключевые слова: потребитель, классификация, система прав, специальные права.

Kachanovsky V. Kinds and Classification of Basic Rights of Consumers. The article is devoted to the definition and classification of consumer's basic rights in civil legal relationships. The analysis and grounds in the general system of legal relationships subject's rights are carried out. On the basis of conducted national and European legislation scientific reseach the main approaches and classification of consumers rights has been done. The content of consumer's special rights, arising from period of executed works violation or service delivery, defect indentification executed work (service delivery), getting account document, certifying the fact of implementation of work (service delivery), depending on character and specific of the executed work(service delivery) is highlighted in the scientific article. The research is directed to the analysis of theoretical and organizational practical problems in the field of identification of civil legal protection of consumers from position of its classification features and with the purpose of perfection of legislation about the consumer's rights protection and overcoming of present limitation in administrative agencies.

Key words: consumer, classification, system of rights, special rights.

УДК – 347.121.1

В. Ковальчук

Підприємство як цілісний майновий комплекс: суб'єкт чи об'єкт прав?

Підприємство як цілісний майновий комплекс є тим правовим явищем, яке не має однозначного трактування у юридичній літературі, що зумовлено неточною регламентацією його правового статусу у